

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

นับจาก พ.ศ. 2504 ประเทศไทยกำหนดให้มีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาประเทศ การพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 1-7 ที่ผ่านมามีเกิดจากการนำทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ และความได้เปรียบด้านแรงงานที่มีราคาถูกและมีอยู่อย่างมากมายของประเทศ มาใช้สนับสนุนการพัฒนาและขยายฐานการผลิตทำให้ระบบเศรษฐกิจมีการขยายตัวในอัตราที่สูง แต่การเติบโตดังกล่าวนอกจากจะต้องแลกเปลี่ยนด้วยทรัพยากรธรรมชาติที่ลดลงและเสื่อมโทรมลงเป็นอย่างมาก และต้องมีการลงทุนเทคโนโลยีและการตลาดจากต่างประเทศ ในขณะที่ข้อจำกัดที่เป็นอยู่ของประเทศทั้งด้านการพัฒนาศักยภาพของคน การบริหารจัดการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการเสริมสร้างฐานทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จึงส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพและประสิทธิภาพโดยรวมของการพัฒนาประเทศ อันจะนำไปสู่ขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ส่วนปัญหาที่เกิดขึ้นก็คือ ความขัดแย้งในสังคมจากการเหลื่อมล้ำของรายได้และการแย่งชิงทรัพยากรธรรมชาติที่เหลืออยู่เพียงเล็กน้อยนั้นมากขึ้น รวมถึงการพัฒนาจะกระจุกอยู่เฉพาะพื้นที่ในเขตเมืองและชุมชนด้านอุตสาหกรรม ไม่เกิดการกระจายการพัฒนาสู่ชนบท ซึ่งเป็นพื้นที่ของคนส่วนใหญ่ของประเทศ เกิดการอพยพปัจจัยการผลิตของชุมชนโดยเฉพาะแรงงาน ซึ่งส่งผลถึงการแยกคนออกจากชุมชน ทำให้สรุปได้ว่าแม้การพัฒนาเศรษฐกิจจะบรรลุผลตามความมุ่งหมาย แต่ความสำเร็จดังกล่าวได้นำไปสู่ผลการพัฒนาที่ไม่พึงปรารถนาทางด้านสังคมและการพัฒนานั้นอาจจะไม่ยั่งยืน เพราะคนในสังคมส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับผลประโยชน์จากกระบวนการพัฒนาที่ต่อเนื่องกันมายาวนาน (สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, 2551, มกราคม 17)

แผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ 8 และความต่อเนื่องของแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ 9 จึงได้ปรับเปลี่ยนกระบวนการพัฒนาใหม่ โดยให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคน ทั้งในฐานะผู้มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาและเป็นผู้ได้รับประโยชน์ หรือผลกระทบโดยตรงจากการพัฒนาจึงมุ่งเน้นการพัฒนาแบบองค์รวมที่มี "คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา" และมีกระบวนการที่บูรณาการทุกด้านในการเชื่อมโยงกัน ส่วนการพัฒนาเศรษฐกิจเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน ให้มีความสามารถหรือประสิทธิภาพต่อการสร้างความสุขและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เพื่อนำไปสู่จุดมุ่งหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขของคนไทยและสังคมไทย (สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, 2551, มกราคม 17)

สำหรับในแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 เป็นการมุ่งเสริมให้สังคมไทยอยู่เย็นเป็นสุขด้วยวิถีปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ชุมชนที่เข้มแข็งจึงเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนา โดยที่ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาจะช่วยสนับสนุนส่งเสริมให้ชุมชนสามารถจัดกิจกรรมที่เป็นองค์ความรู้ มีกระบวนการเรียนรู้และการจัดการความรู้ร่วมกันของคนในชุมชนในรูปแบบที่หลากหลายตามภูมิสังคมด้วยทุนทางทรัพยากรและศักยภาพของชุมชน มีการผลิตเพื่อเลี้ยงตัวเองอย่างพอเพียงพึ่งพาตนเองได้ มีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันทั้งภายในและภายนอกชุมชน บนพื้นฐานการเคารพ ความหลากหลายทางวัฒนธรรม นำไปสู่การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข โดยสรุปออกได้เป็น 3 แนวทางหลักคือ 1) การบริหารจัดการกระบวนการชุมชนเข้มแข็ง 2) การสร้างความมั่นคงของเศรษฐกิจชุมชน 3) การเสริมสร้างศักยภาพชุมชนในการอยู่ร่วมกันกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างสันติและเกื้อกูลกัน (สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, 2551, มกราคม 17)

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จึงเป็นนโยบายเร่งด่วนที่สำคัญของรัฐบาลเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงการแก้ไขปัญหาความยากจน โดยสนับสนุนเงินทุนให้หมู่บ้านหรือชุมชนเมืองกองทุนละ 1 ล้านบาททั้งนี้เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองในการลงทุนสร้างอาชีพและสร้างรายได้ ให้แก่ประชาชนในชุมชนและวิสาหกิจขนาดเล็กในครัวเรือน อีกทั้งเพื่อให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบบริหารจัดการเงินกองทุนของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพในการสร้างเสริมความเข้มแข็งด้านสังคมและด้านเศรษฐกิจของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน อันเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2547, หน้า 3)

กรมการพัฒนาชุมชน ได้รับมอบหมายจากรัฐบาลให้เป็นหน่วยงานรับผิดชอบในการขับเคลื่อนนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองโดยในระดับประเทศ อธิบดีฯ ได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขาธิการ ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (กทบ.) สำหรับในระดับจังหวัด พัฒนาการจังหวัดเป็นอนุกรรมการและเลขานุการของคณะอนุกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัด และในระดับอำเภอ พัฒนาการอำเภอเป็นอนุกรรมการและเลขานุการของคณะอนุกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับอำเภอ และร่วมเป็นคณะอนุกรรมการฯ คณะทำงานด้านต่างๆ เกี่ยวกับการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านในส่วนกลางอีกหลายชุด กรมการพัฒนาชุมชนจึงเป็นหน่วยงานหลัก ที่ต้องรับผิดชอบการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับประเทศ จังหวัด อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน ภายใต้การขับเคลื่อนของรัฐบาลที่ขับเคลื่อนโดยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (กทบ.) และสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (สทบ.) ซึ่งต้องดำเนินการให้มีผลที่เกิดขึ้นกับกองทุน สังคม และชุมชน ดังนี้คือ 1) ด้านกองทุน ทำให้เกิดการกระตุ้นเศรษฐกิจ

ฐานราก เม็ดเงินลงสู่เป้าหมายโดยตรง คุ่มค่าสมประโยชน์ มีการกระจายเงินกู้ลงสู่ผู้ด้อยโอกาส ในสังคมและบุคคลทั่วไปอย่างทั่วถึง เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาความยากจน 2) ด้านสังคม ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการเงินด้วยตนเอง ทำให้มีความรู้สึกเป็นเจ้าของ สมาชิกสามารถกู้เงินไปประกอบอาชีพได้โดยตรง ประชาชนมีส่วนร่วม ในงานนโยบายของทางราชการมากขึ้น เกิดกระบวนการเรียนรู้และจัดการในชุมชนจากการใช้เวทีประชาคม จนกระทั่งสามารถพัฒนาไปสู่การพัฒนาในเรื่องอื่นๆ ได้ 3) ด้านชุมชน เกิดการกระจายอำนาจกระจายโอกาสให้ชุมชนกำหนดอนาคตและบริหารจัดการชุมชนเอง เกิดการเรียนรู้ชุมชนอย่างเป็นระบบโดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีความสมัครสมานสามัคคีเป็นพลังขับเคลื่อนให้ชุมชนเข้มแข็ง มีเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านทำให้เกิดกิจกรรมในชุมชนมากขึ้น (สำนักส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน, 2551, มกราคม 22)

เงินที่ได้รับจัดสรรจากรัฐบาลเป็นทุนที่ไม่มีต้นทุนเงิน เมื่อกองทุนหมู่บ้านมีรายได้จากการให้สมาชิกกู้ยืมสามารถนำไปจัดสรรตามระเบียบที่วางไว้ แต่กองทุนหมู่บ้านที่กู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินจะต้องเสียดอกเบี้ยเงินกู้ก่อนที่จะนำไปจัดสรรต่อไป กองทุนหมู่บ้านที่กู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินจะต้องมีการเพิ่มขึ้นในการบริหารจัดการกองทุน จึงน่าเป็นห่วงว่ามี การบริหารจัดการที่ดีจริงหรือไม่ ส่วนกองทุนหมู่บ้านที่ไม่ได้กู้ก็จะได้เงินอุดหนุนจากรัฐบาล ตามนโยบายประชานิยม ก็จะเป็นการเพิ่มภาระในการบริหารจัดการเช่นกัน ซึ่งบทความ (มดิชน, 2551, กุมภาพันธ์ 4) ได้กล่าวว่า ขณะที่กองทุนหมู่บ้านจะพัฒนาขึ้นเป็นธนาคารหมู่บ้านและเพิ่มเงินให้กองทุนหมู่บ้านละ 1 ล้านบาท โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญ เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจฐานราก โดยมีเงินทุนเข้าไปหมุนเวียนหลังจากแห้งเหือดมานาน มีคำถามที่สำคัญคือ ปัญหาเรื่องการบริหารจัดการด้านบัญชี การพัฒนาอาชีพให้คนในหมู่บ้านมีรายได้เพิ่มขึ้น และการสร้างวินัยที่ทำให้คนที่กู้ยืมเงินไปสามารถนำเงินมาชำระตามเวลา ได้มีการวางแผนควบคุมไปด้วยหรือไม่ เพื่อให้แน่ใจได้ว่าการใส่เงินเข้าไบนั้น จะสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มในอนาคต ไม่เกิดปรากฏการณ์กู้เงินไปซื้อจักรยานยนต์ มือถือ เหมือนในอดีต ดังนั้น การให้ความรู้ในการบริหารจัดการ การทำบัญชี และประเมินผลการดำเนินงานของแต่ละหมู่บ้านย่อมมีผลสำคัญ โดยนำมาผูกติดกับแรงจูงใจในการใส่เงินเพิ่ม น่าจะเป็นแนวทางในการป้องกันไม่ให้เกิดภาวะถดถอยไม่ได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่มีศักยภาพหรือมีการบริหารจัดการที่ดี สามารถกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินของรัฐบาลได้แก่ ธนาคารออมสิน ธนาคารกรุงไทย จำกัด(มหาชน) และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ได้ในวงเงินกู้ไม่เกินหนึ่งล้านบาท หรือที่เรียกว่า "เงินกู้ด้อยอด" เพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียนให้กู้แก่สมาชิกเพิ่มเติมจากเงินที่ได้รับจัดสรรจากรัฐบาล โดยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจะต้องเปิดบัญชีเงินกู้ยืมหรือบัญชีที่ 3 ซึ่งเปิดไว้รองรับการกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงิน ซึ่งจะเป็นแนวทางในการพัฒนาอย่างยั่งยืนของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจนเป็นธนาคารหมู่บ้านหรือชุมชน ภายใต้การกำกับดูแลจากสถาบันการเงินที่เกี่ยวข้อง (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2547, หน้า 4)

จากการตรวจสอบข้อมูลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกับกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย พบว่า มีปัญหาในการดำเนินงานอย่างมาก ซึ่งรัฐบาลจำเป็นต้องรีบดำเนินการแก้ไข บางกองทุนอยู่ในสภาพที่อ่อนแอและไม่เข้มแข็งเท่าที่ควร ปัญหาที่เกิดขึ้น ได้แก่ ปัญหาจากระบบการทำงาน เริ่มตั้งแต่ขาดการประชาสัมพันธ์ทำให้ผู้ปฏิบัติขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน ขาดการประสานงานทำให้เกิดความสับสน นอกจากนี้ยังมีเงินออมต่ำทำให้วงเงินกู้มีน้อย ระยะเวลาชำระคืนเร็วเกินไป และไม่มีเงินประกันความเสี่ยง ส่วนปัญหาของตัวบุคคล ได้แก่ คณะกรรมการขาดความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการ ไม่มีความเป็นธรรม ไม่เสียสละ ไม่มีการติดตามการดำเนินงาน ในส่วนของสมาชิก พบว่า ไม่สนใจเข้ามามีส่วนร่วม ไม่มีวินัย ไม่ปฏิบัติตามระเบียบ ใช้เงินกู้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ ขาดจิตสำนึกในความเป็นเจ้าของกองทุน (วิชญ์ บุญมาร์ตัน, 2551, กุมภาพันธ์ 12)

ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้มีส่วนสนับสนุนและส่งเสริมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จึงมีความตระหนักและมีความจำเป็นที่จะศึกษาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองตามทัศนะของคณะกรรมการบริหาร ซึ่งเปรียบเสมือนหัวใจในการดำเนินตามนโยบายกองทุนหมู่บ้าน ที่จะทำให้เกิดความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน พึ่งพาตนเองได้ด้วยภูมิปัญญา จนสามารถพัฒนาเป็นธนาคารหมู่บ้านหรือธนาคารชุมชนต่อไปได้ในอนาคต

ความมุ่งหมายในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิผลการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตาม ทัศนะของคณะกรรมการ ในอำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์
2. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตาม ทัศนะของคณะกรรมการ ในอำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ตำแหน่งในคณะกรรมการกองทุน การฝึกอบรมการบริหารจัดการกองทุน และการศึกษาดูงานกองทุนหมู่บ้าน

ความสำคัญของการวิจัย

ผลจากการศึกษาครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงประสิทธิผลในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในอำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ และสิ่งที่ต้องปรับปรุงในการบริหารจัดการกองทุนให้มีประสิทธิผลเพิ่มมากขึ้น คณะกรรมการบริหารกองทุนสามารถนำผลการวิจัยไปปรับใช้ในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของตนเอง เพื่อสร้างความเข้มแข็งของกองทุนอย่างยั่งยืน และสามารถพัฒนาไปสู่การเป็นสถาบันการเงินชุมชนได้ ในอนาคต

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง อำเภอดากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 994 คน จากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองรวม 76 กองทุน (สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอดากฟ้า, 2551, กุมภาพันธ์ 12)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้จากการใช้สูตรยามาเน (Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และมีความคลาดเคลื่อน 0.05 (สุรวิทย์ ศิริโกคาภิรมย์, 2546, หน้า 445) ผู้วิจัย สุ่มตัวอย่างจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง 63 กองทุน โดยวิธีจับสลาก และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบโควตา จากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองอำเภอดากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ ตามตำแหน่งในคณะกรรมการกองทุน จำนวน 281 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ (independent variables) คือ ลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่

2.1.1 เพศ

- 1) ชาย
- 2) หญิง

2.1.2 อายุ

- 1) ต่ำกว่า 30 ปี
- 2) 30 – 39 ปี
- 3) 40 – 49 ปี
- 4) มากกว่า 49 ปี

2.1.3 ระดับการศึกษา

- 1) ประถมศึกษา
- 2) มัธยมศึกษา / ปวช.
- 3) ปวส. / อนุปริญญา
- 4)ปริญญาตรี / โท / เอก

2.1.4 อาชีพ

- 1) เกษตรกร
- 2) รับจ้างทั่วไป
- 3) ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว
- 4) ลูกจ้าง (หน่วยงานราชการ/บริษัท/ห้างร้าน/โรงงาน)
- 5) ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ
- 6) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

2.1.5 ตำแหน่งในคณะกรรมการกองทุน

- 1) ประธานกรรมการ
- 2) รองประธานกรรมการ
- 3) เลขานุการ
- 4) เภรัณญิก
- 5) กรรมการ

2.1.6 การฝึกอบรมการบริหารจัดการกองทุน

- 1) ไม่เคย
- 2) เคย (ระบุสถานที่).....

2.1.7 การศึกษาดูงานกองทุนหมู่บ้าน

- 1) ไม่เคย
- 2) เคย (ระบุสถานที่).....

2.2 ตัวแปรตาม (dependent variables) คือ ประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามทัศนะของคณะกรรมการ ในอำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ โดยประเมินจากระดับการบริหารกองทุน 7 ด้าน ได้แก่

2.2.1 การวางแผน

2.2.2 การจัดองค์การ

2.2.3 การพัฒนาบุคคล

2.2.4 บทบาทหน้าที่การบริหารกองทุน

2.2.5 การจัดการการเงิน

2.2.6 การมีส่วนร่วม

2.2.7 การควบคุม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. กองทุนหมู่บ้าน หมายถึง กองทุนหมู่บ้านหรือกองทุนชุมชนเมือง ในเขตอำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์
2. หมู่บ้าน หมายถึง หมู่บ้านที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่
3. ชุมชนเมือง หมายถึง ชุมชนในเขตเทศบาล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา หรือเขตพื้นที่อื่น ทั้งนี้โดยมีขอบเขตตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด
4. คณะกรรมการ หมายถึง คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนแห่งชาติ (กทบ.)
5. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน หมายถึง คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหรือกองทุนชุมชนเมือง อำเภอตากฟ้านครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์
6. กรรมการกองทุนหมู่บ้าน หมายถึง กรรมการกองทุนหมู่บ้านหรือกองทุนชุมชนเมือง

อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์

7. สมาชิก หมายถึง สมาชิกของกองทุนหมู่บ้าน หรือสมาชิกของกองทุนชุมชนเมือง อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์

8. บัญชีเงินกู้ยืม หมายถึง บัญชีเงินฝากออมทรัพย์ภายใต้ชื่อกองทุนหมู่บ้านหรือบัญชีที่ 3 ซึ่งกองทุนหมู่บ้านเปิดไว้รองรับการกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงิน

9. ประสิทธิภาพ หมายถึง ระดับของความสำเร็จ ในการใช้ทรัพยากรขององค์การที่สัมพันธ์กับผลิตผลของงาน โดยการปฏิบัติที่เป็นไปตามมาตรฐาน ตรงตามนโยบาย และสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

10. การจัดการ หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกัน การประสานงาน ตลอดจนการสั่งการผ่านบุคคลอื่นของผู้บริหาร ในการจัดสรรและใช้ทรัพยากรขององค์การที่มีอยู่อย่างจำกัดให้มีความสมดุล เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

11. การวางแผน หมายถึง กระบวนการในการตัดสินใจกำหนดเป้าหมาย แนวทางวิธีการหรือกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย โดยใช้ความคิดอย่างรอบคอบ การวิเคราะห์ถึงโอกาสความเป็นไปได้ การประเมินปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นและกำหนดแนวทางในการป้องกัน รวมถึงการใช้ทรัพยากรในด้านต่างๆ ไว้ล่วงหน้า

12. การจัดองค์การ หมายถึง กระบวนการของการกำหนดรูปแบบ กฎเกณฑ์ ระเบียบแบบแผนในการปฏิบัติงาน และการอยู่ร่วมกันของสมาชิกในองค์การ โดยตัดสินใจจัดกลุ่มงานและกิจกรรมต่างๆ เข้าด้วยกัน จัดตำแหน่งงาน ขอบเขตของอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ ในการตัดสินใจและแก้ปัญหาเรื่องต่างๆ ณ ระดับใดภายในองค์การ การจัดสายงานและสายการบังคับบัญชา ตลอดจนการจัดสรรทรัพยากรทางการจัดการให้สนับสนุนต่อการทำงาน ให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ

13. การพัฒนาบุคคล หมายถึง กระบวนการในการพัฒนาคุณภาพของทรัพยากรบุคคลในองค์การ เพื่อให้มีผลการปฏิบัติงานที่ดีขึ้น โดยให้ความสำคัญกับการสร้างความรู้และความชำนาญ ผ่านการจัดการเรียนรู้ การพัฒนา และการฝึกอบรม เพื่อให้มีผลการทำงานดีขึ้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ

14. บทบาทหน้าที่การบริหารกองทุน หมายถึง รูปแบบพฤติกรรมของบุคคล ที่เกิดจากสถานภาพของสมาชิกและอำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายตามตำแหน่งในคณะกรรมการกองทุน ที่ช่วยส่งเสริมการบริหารจัดการกองทุนให้ดำเนินการได้ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของกองทุน

15. การจัดการทางการเงิน หมายถึง การจัดการเกี่ยวกับการจัดหาเงินทุนจากแหล่งทุนต่างๆ โดยพิจารณาถึงโครงสร้างเงินทุน การจัดสรรเงินทุนในการให้สินเชื่อและการลงทุนในสินทรัพย์ต่างๆ การตัดสินใจเกี่ยวกับเงินทุนหมุนเวียน การบริหารเงินสด และการเพิ่มทุน

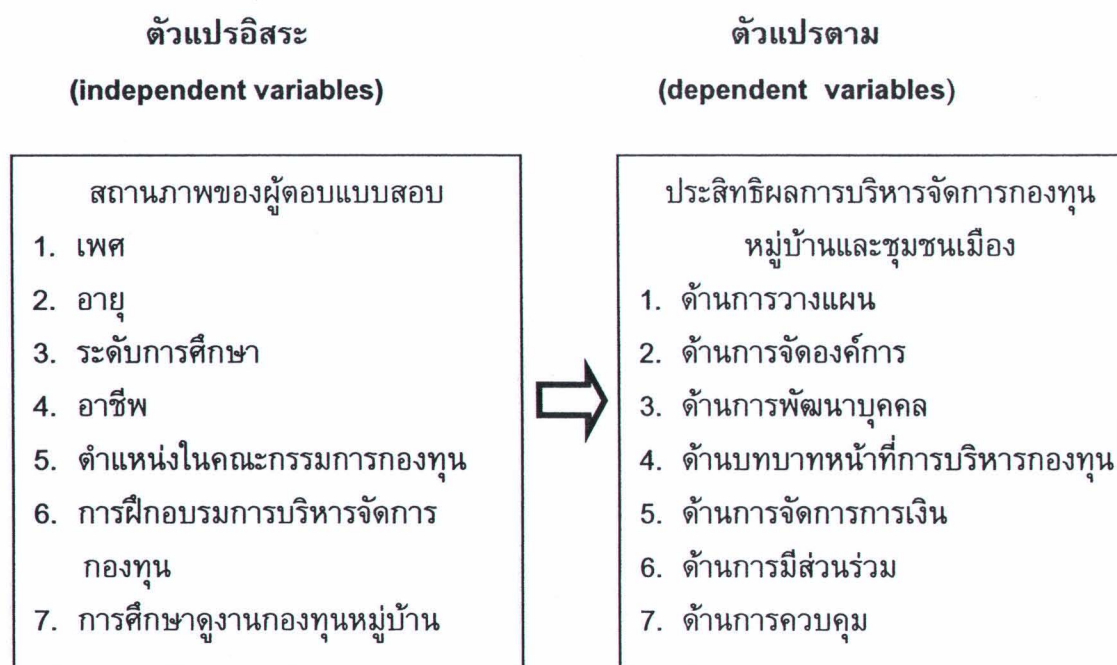
16. การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่สมาชิกหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนสำคัญ

ในกระบวนการรับรู้และตัดสินใจในการจัดการกองทุน โดยมีโอกาสแสดงทัศนะ แลกเปลี่ยนข้อมูล และความคิดเห็น เพื่อแสวงหาทางเลือก และการตัดสินใจต่างๆ เกี่ยวกับโครงการที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับและรับผิดชอบร่วมกัน

17. การควบคุม หมายถึง กระบวนการและกลไกที่ใช้ในวงกฎและขั้นตอนของกิจกรรม การติดตาม การตรวจสอบ การวัดผล และการปรับปรุงแก้ไข เพื่อสร้างความมั่นใจในพฤติกรรมและผลการปฏิบัติ โดยเปรียบเทียบกับมาตรฐาน ทั้งในเชิงปริมาณ คุณภาพ และเวลาเป็นหลัก เพื่อให้กิจกรรมต่างๆ ดำเนินไปด้วยดีจนสำเร็จและทำให้เกิดผลตามต้องการ เป็นไปตามแผนและวัตถุประสงค์ขององค์การ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาประสิทธิผลการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามทัศนะของคณะกรรมการ ในอำเภอดากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ ผู้วิจัยใช้แนวคิดการบริหารจัดการของ มัลลิกา ต้นสอน (2544, หน้า 11-13) ในด้านการวางแผน การจัดองค์การ การพัฒนาบุคคล บทบาทหน้าที่การบริหารกองทุน การควบคุม แนวคิดการจัดการการเงินของพารามาสิวาน, และชูบราแมนเนียน (Paramasivan, & Subramanian, 2009, p. 8) และแนวคิดการมีส่วนร่วมของถวิลวดี บุรีกุล (2548, หน้า 5) เป็นกรอบแนวคิด ดังภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

ประสิทธิผลการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามทัศนะของคณะกรรมการ อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ มีความแตกต่างกันเมื่อจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ตำแหน่งในคณะกรรมการกองทุน การฝึกอบรมการบริหารจัดการกองทุน และการศึกษาดูงานกองทุนหมู่บ้าน